

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 116/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen varautumisesta turvapaikanhakijoiden saapumiseen Turkin avattua rajansa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen/ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 116/2020 vp:

Miten hallitus valmistautuu tähän tilanteeseen ja onko Suomi varautunut mahdolliseen turvapaikanhakijoiden saapumiseen Turkin avattua rajansa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Turkin presidentti ilmoitti helmikuun 2020 lopussa ettei se enää estä henkilöitä poistumasta Turkista EU:n alueelle. Turkki ilmoitti syyskuun pakolaistilanteesta maalle aiheutuvan taakan sekä kustannukset, joihin Turkki haluaa EU:lta lisätukea. Turkki on eniten pakolaisia vastaanottaneita maita maailmassa. Turkissa on noin 4 miljoonaa pakolaista, joista noin 3,6 miljoonaa on syyrialaisia.

Ilmoitus, ettei Turkki enää estä siirtolaisten ja turvapaikanhakijoiden lähtöä Eurooppaan, on kiristänyt tilannetta Turkin ja Kreikan välisellä raja-alueella. Vaikka tuhansien ihmisten on kerrottu päässeensä Turkin ja Kreikan vastaiselle rajalinjalle, vain harvat ovat onnistuneet ylittämään rajan. Kreikan viranomaiset ovat kertoneet estäneensä rajanylityksiä, eikä suuria henkilömääriä ole päässyt Kreikkaan.

Muuttoliikkeiden kehityksen ja suunnan, kuten myös turvapaikanhakijoiden määrän ennustaminen on haasteellista. Muuttoliikepaine Välimeren alueelta Eurooppaan on suurta ja muuttoliikkeiden kehitystä ja suuntaa pyritään eri tietopohjiin perustuvilla analyyseillä ennakoimaan. Lähtökohtina muuttoliikkeiden ennakoinnissa on ajankohtainen maatieto ja tilannetietous keskeisimmistä lähtömaista sekä siihen tukeutuva arviointi muuttoliikkeiden voimakkuudesta ja mahdollisista suunnista.

Suomi kannattaa muuttoliikekysymyksiin kokonaisvaltaista eurooppalaista lähestymistapaa. On tärkeää, että muuttoliiketilanteen kehittymistä seurataan EU:ssa jatkuvasti ajantasaisella tilannekuvalla ja ryhdytään viipymättä tilanteen edellyttämiin toimenpiteisiin. Suomelle on tärkeää, että kaikki EU:n toiminta noudattaa kansainvälistä oikeutta sekä kunnioittaa perus- ja ihmisoikeuksia.

Normaalitilanteessa sisäministeriö on varautunut keskimäärin 2 000 - 6 000 uuden turvapaikanhakijan maahantuloon vuosittain. Viime vuosina tilanne on ollut rauhallinen, ja esimerkiksi viime vuonna turvapaikkaa haki yhteensä n. 4 500 henkilöä, joista yli puolet on uusia turvapaikanhakijoita. Varsinaisten uusien hakijoiden osalta Suomi on näin ollen jo vuotta 2015 edeltäviin vuosiin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 116/2020 vp

verrattuna alhaisemmalla tasolla. Kuluvan vuoden tilanne ei osoita toistaiseksi muutosta viime aikaiseen kehitykseen.

EU on monilla tavoin paremmin valmistautunut siirtolaisten ja turvapaikkahakijoiden saapumiseen kuin vuonna 2015. EU on esimerkiksi vahvistanut yhteistä rajavalvontaa ja EU:n virastojen toimintaa. Hallitsematonta tilannetta ei todennäköisesti pääse syntymään. Lyhyellä aikavälillä on epätodennäköistä, että vuosien 2015–2016 kaltainen suurten ihmisjoukkojen hallitsematon liikkuminen Euroopan halki toistuu. Paine Turkin ja Kreikan välisellä maa- ja merirajalla on jatkunut, mutta laittomien rajanylitysten määrä on pysynyt alhaisena. Tulijoita Kreikan saarille on ollut 29.2.2020 jälkeen n. 1 700 henkilöä suotuisista sääolosuhteista johtuen. Turkin rannikkovartiosto on perjantaista 6.3.2020 lähtien estänyt lähtöjä Kreikkaan. Tilanne Bulgarian rajalla on rauhallinen, maahantulijapainetta ei ole.

Myös Suomi on aiempaa paremmin varautunut. Viranomaiset ja muut toimijat, kuten järjestöt, ovat Suomessa kehittäneet viime vuosina varautumistaan laajamittaisen maahantulon varalle. Ulkorajalla tapahtuva laajamittaisen maahantulon hallinnan edellytyksenä on riittävä toimivaltainen ja ammattitaitoinen henkilöstö, ajanmukainen kalusto ja infrastruktuuri sekä asianmukainen lainsäädäntö, joka mahdollistaa tarvittavat keinot. Vuoden 2015 tilanteesta saadut kokemukset, kun Suomeen saapui äkillisesti yli 32 000 turvapaikanhakijaa, on analysoitu ja huomioitu varautumissuunnittelussa, ohjeistuksissa ja harjoitustoiminnan suuntaamisessa. Tilannekuvan muodostamista ja välittämistä on kehitetty ja Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikköön on vakiinnettu valtakunnalliset, viranomaisia tukevat tilannekeskustoiminnot. Maahantulijoiden rekisteröimiseksi laajenevaa ja laajamittaista maahantuloa varten on laadittu valtakunnallinen järjestelykeskussuunnitelma Maahanmuuttoviraston, poliisin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyönä: turvapaikanhakijoiden rekisteröimiseksi, seulomiseksi ja vastaanottopalvelujen osoittamiseksi perustetaan tarvittaessa järjestelykeskuksia silloin, kun normaaliolojen viranomaismenettelyillä ei rekisteröintiä pystytä varmistamaan.

Helsingissä 24.3.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo